

LECTIO IV: TA HΘH TΩN APXAIΩN PΩMAIΩN

Apud antiquos Romanos concordia maxima sed avaritia minima erat. Romani in suppliciis deorum magnifici sed domi parci erant. Iustitia inter se certabant et patriam curabant. In bello pericula audacia propulsabant et beneficiis amicitias parabant. Delecti consultabant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ IV

Στους αρχαίους Ρωμαίους υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια αλλά (υπήρχε) ελάχιστη πλεονεξία. Οι Ρωμαίοι ήταν γενναιόδωροι στη λατρεία των θεών αλλά (ήταν) φειδωλοί στην ιδιωτική (τους) ζωή (ή στο σπίτι/στην οικία). Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν (για) την πατρίδα. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με θάρρος και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες. Εκλεγμένοι (ενν. άνδρες, δηλ. οι Συγκλητικοί) φρόντιζαν για την πατρίδα· σε αυτούς το σώμα ήταν αδύναμο εξαιτίας των χρόνων αλλά το πνεύμα (ήταν) δυνατό εξαιτίας της σοφίας (τους).

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ IV

Το ρήμα *sum* (το οποίο αντιστοιχεί στο ρήμα *εἰμί* των αρχαίων ελληνικών) είναι συνδετικό, όταν συνοδεύεται από κατηγορούμενο ενώ, όταν δεν συνοδεύεται από κατηγορούμενο είναι υπαρκτικό ρήμα. Γι' αυτό και στη μετάφραση εδώ αποδίδεται με το ρήμα «υπάρχω»).

Το ουσιαστικό *supplicium*, -ii/-i υπάγεται στα ετερόσημα, σε εκείνα τα ουσιαστικά που έχουν διαφορετική σημασία στον ενικό και διαφορετική σημασία στον πληθυντικό. Πιο συγκεκριμένα, στον ενικό αριθμό *supplicium*, -ii/-i = η τιμωρία, ενώ στον πληθυντικό αριθμό *supplicia*, -orum = οι ικεσίες, οι προσευχές, η λατρεία.

Το ουσιαστικό *deus*, -i = ο θεός υπάγεται στη β' κλίση των ουσιαστικών και ως προς το γένος του είναι αρσενικό. Κατά την κλίση του εμφανίζει διπλούς και τριπλούς τύπους. Παρακάτω παρατίθεται αναλυτικά η κλίση του.

	Singularis	Pluralis
Nominativus	deus	dei/dii/di
Genetivus	dei	deorum/deum
Dativus deo	deis/diis/dis	
Accusativus	deum	deos
Vocativus	deus, dive (dee)	dei/dii/di
Ablativus	deo	deis/diis/dis

Ο τύπος domi προέρχεται από το ουσιαστικό domus, -us, το οποίο υπάγεται στη δ' κλίση των ουσιαστικών και ως προς το γένος του είναι θηλυκό. Το συγκεκριμένο ουσιαστικό σε κάποιες πτώσεις δανείζεται καταλήξεις από τη β' κλίση των ουσιαστικών. Στην περίπτωση που εντοπίζεται μέσα σε κείμενα με καταλήξεις από τη β' κλίση, δεν λειτουργεί ως ουσιαστικό αλλά ως επίρρημα.

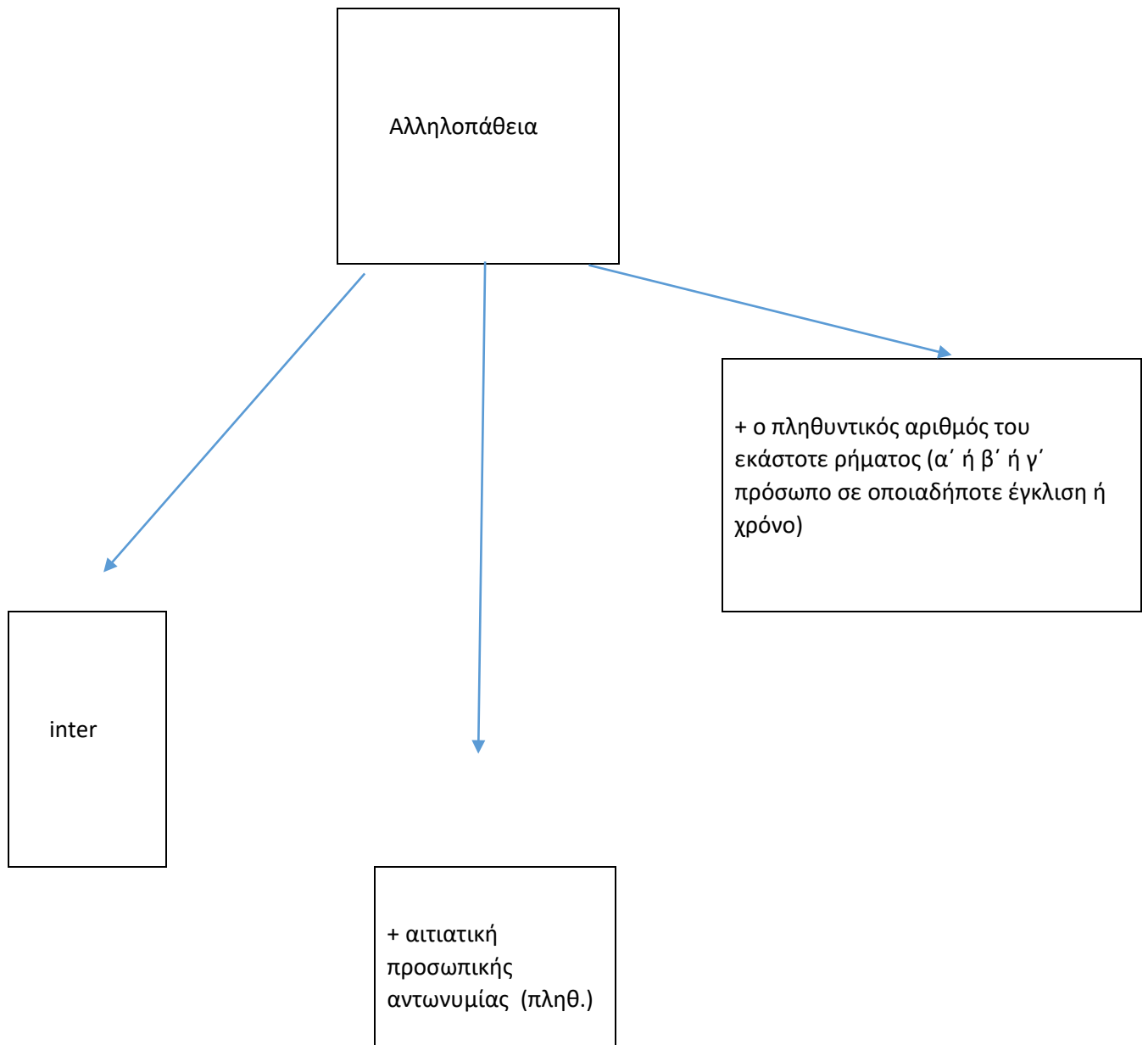
Παρακάτω παρατίθενται η αναλυτική κλίση του ουσιαστικού domus κατά τη δ' κλίση καθώς και οι τύποι που απαντούν με καταλήξεις από τη β' κλίση των ουσιαστικών¹.

	Singularis	Pluralis
Nominativus	domus	domus
Genetivus	domus/domi	domuum/domorum
Dativus domui	domibus	
Accusativus	domum	domos
Vocativus	domus	domus
Ablativus	domo	domibus

Το ουσιαστικό domus με καταλήξεις από τη β' κλίση προσλαμβάνει συγκεκριμένη επιρρηματική σημασία:

- ✓ domi: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο (στο σπίτι, στην πατρίδα, πρβλ. οἴκοι)
- ✓ domum: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει την κίνηση σε τόπο (προς το σπίτι, προς την πατρίδα, πρβλ. οἴκαδε)
- ✓ domo: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση από τόπο/προέλευση/απομάκρυνση (από το σπίτι, από την πατρίδα, πρβλ. οἴκοθεν).

Η πρόθεση inter συντάσσεται πάντοτε με αιτιατική και δημιουργεί εμπρόθετο προσδιορισμό που δηλώνει την αλληλοπάθεια. Επειδή στη λατινική γλώσσα δεν υπάρχει η αντίστοιχη αλληλοπαθητική αντωνυμία, η αλληλοπάθεια δηλώνεται με τη χρήση της πρόθεσης inter και την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού της προσωπικής αντωνυμίας (για όλα τα πρόσωπα) συνοδευόμενη από τη χρήση του αντίστοιχου προσώπου του εκάστοτε ρήματος.

π.χ. *inter nos amamus* = αγαπιόμαστε μεταξύ μας. Πρβλ. *αγαπῶμεν ἀλλήλους/-ας* (χρήση της προσωπικής αντωνυμίας α΄ προσώπου → επιλογή α΄ πληθυντικού προσώπου)

inter vos amatis = αγαπιέστε μεταξύ σας. Πρβλ. *αγαπᾶτε ἀλλήλους/-ας* (χρήση της προσωπικής αντωνυμίας β΄ προσώπου → επιλογή β΄ πληθυντικού προσώπου)

inter se amant = αγαπιούνται μεταξύ τους. Πρβλ. *αγαπῶσιν ἀλλήλους/-ας* (χρήση της προσωπικής αντωνυμίας γ΄ προσώπου → επιλογή γ΄ πληθυντικού προσώπου).

Ο τύπος *delecti* είναι μετοχή παθητικού παρακειμένου του ρήματος *deligo* και στη συγκεκριμένη περίπτωση λειτουργεί ως ουσιαστικοποιημένη μετοχή. Όταν χρησιμοποιείται ως ουσιαστικοποιημένη μετοχή αναφέρεται στους εκλεγμένους άνδρες της Ρώμης, δηλ. τους Συγκλητικούς. Επίσης, υπάγεται στα *pluralia tantum*, δηλαδή σε εκείνα τα ουσιαστικά που δεν διαθέτουν ενικό αριθμό.

ex annis, propter sapientiam: Πρόκειται για εμπρόθετους προσδιορισμούς που δηλώνουν το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο. Πρόκειται για το αίτιο που εντοπίζεται σε εξωτερικές καταστάσεις ή συνθήκες (όχι σε ψυχικές συγκινήσεις και συναισθήματα) και μπορεί να δηλωθεί με τους εξής τρόπους:

❖ *de, ex, ab* + αφαιρετική

❖ *ob, per, propter* + αιτιατική

Τα επίθετα της λατινικής γλώσσας που το β' συνθετικό τους λήγει σε *-dicus, -ficus, -volus* σχηματίζουν τα παραθετικά με την προσθήκη των καταλήξεων *-entior, -entior, -entius* (για τον συγκριτικό βαθμό) και *-entissimus, -entissima, -entissimum* (για τον υπερθετικό βαθμό).

Το επίθετο *validus, -a, -um* σχηματίζει κανονικά τα παραθετικά του και στο επίρρημα του θετικού βαθμού εμφανίζει δύο τύπους: *valde* και *valide* (Συγκριτικός: *validius*, Υπερθετικός: *validissime*).

Romanos: Τα εθνικά ονόματα ή τα ονόματα λαών δεν σχηματίζουν ενικό αριθμό με εξαίρεση τα *Graecus, -i* = ο Έλληνας, *Romanus, -i* = ο Ρωμαίος, *Latinus, -i* = ο Λατίνος, τα οποία σχηματίζουν και ενικό αριθμό.

1πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/*Grammatica Latina*», § 30, 3.

2πρβλ. σχετικό κεφάλαιο στα Ψηφιακά Εκπαιδευτικά Βοηθήματα, Συντακτικό, Το αίτιο, ιστοσελίδα <http://www.study4exams.gr/>.

3πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/*Grammatica Latina*», § 34, 4, β'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Apud: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = σε.

antiq(u)us: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου antiq(u)us, antiq(u)a, antiq(u)um, β' κλίση = αρχαίος, αρχαία, αρχαίο.

Romanos: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Romanus, Romani, β' κλίση = ο Ρωμαίος.

concordia: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού concordia, concordiae, α' κλίση = ομόνοια. Ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

maxima: ονομαστική ενικού, θηλυκό, υπερθετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου magnus, magna, magnum, β' κλίση = πάρα πολύ μεγάλος, μεγάλη, μεγάλο / μέγιστος, μέγιστη, μέγιστο. (Θετικός: magnus, magna, magnum, Συγκριτικός: maior, maius, Υπερθετικός: maximus, maxima, maximum).

sed: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

avaritia: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού avaritia, avaritiae, α' κλίση = η πλεονεξία. Ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

minima: ονομαστική ενικού, θηλυκό, υπερθετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου parvus, parva, parvum, β' κλίση = πάρα πολύ μικρός, μικρή, μικρό / ελάχιστος, ελάχιστη, ελάχιστο. (Θετικός: parvus, parva, parvum, Συγκριτικός: minor, minus, Υπερθετικός: minimus, minima, minimum).

erat: γ' ενικό οριστικής παρατατικού του βοηθητικού ρήματος sum, fui, - , esse = είμαι, υπάρχω.

Romani: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Romanus, Romani, β' κλίση = ο Ρωμαίος.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αφαιρετική = σε.

supplicii: αφαιρετική πληθυντικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού *supplicium*, *supplicii/supplici*, β' κλίση = η τιμωρία (Το ουσιαστικό υπάγεται στα ετερόσημα, στον ενικό αριθμό *supplicium*, -ii/-i = η τιμωρία, ενώ στον πληθυντικό αριθμό *supplicia*, -orum = η λατρεία, οι ικεσίες, οι προσευχές).

deorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, του ανώμαλου ουσιαστικού *deus*, *dei*, β' κλίση = ο θεός.

magnifici: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου *magnificus*, *magnifica*, *magnificum*, β' κλίση = γενναιόδωρος, γενναιόδωρη, γενναιόδωρο / μεγαλόπρεπος, μεγαλόπρεπη, μεγαλόπρεπο (Συγκριτικός: *magnificentior*, *magnificentior*, *magnificentius*, Υπερθετικός: *magnificentissimus*, *magnificentissima*, *magnificentissimum*).

sed: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

domi: γενική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού *domus*, -us, δ' κλίση = σπίτι, οικία. Εδώ ο τύπος λειτουργεί ως επίρρημα που δηλώνει στάση σε τόπο και σχηματίζεται από τη γενική του ουσιαστικού *domus*, -i, β' κλίση. = στο σπίτι, στην πατρίδα, στην ιδιωτική ζωή.

parci: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου *parcus*, *parca*, *parcum*, β' κλίση = φειδωλός, φειδωλή, φειδωλό (Συγκριτικός: *parcior*, *parcior*, *parcius*, Υπερθετικός: *parcissimus*, *parcissima*, *parcissimum*).

erant: γ' πληθυντικό οριστικής παρατακτικού του βοηθητικού ρήματος *sum*, *fui*, -, *esse* = είμαι, υπάρχω.

iustitia: αφαιρετική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού *iustitia*, *iustitiae* = η δικαιοσύνη. Ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

inter: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = μεταξύ.

se: αιτιατική πληθυντικού της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου = τον εαυτό του, τον εαυτό της, τον εαυτό του (συνοδευόμενη από την πρόθεση *inter* δηλώνει την αλληλοπάθεια = μεταξύ τους).

certabant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της α' συζυγίας certo, certavi, certatum, certāre, 1 = (συν)αγωνίζομαι.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

patriam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού patria, patriae, α' κλίση = η πατρίδα.

curabant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος α' συζυγίας curo, curavi, curatum, curāre, 1= φροντίζω.

In: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αφαιρετική = σε.

bellο: αφαιρετική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού bellum, belli, β' κλίση = ο πόλεμος.

pericula: αιτιατική πληθυντικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού periculum, periculi, β' κλίση = ο κίνδυνος.

audacia: αφαιρετική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού audacia, audaciae, α' κλίση = η τόλμη.

propulsabant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της α' συζυγίας propulso, propulsavi, propulsatum, propulsāre, 1 = απωθώ, απομακρύνω.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

beneficiis: αφαιρετική πληθυντικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού beneficium, beneficii/benefici, β' κλίση = η ευεργεσία.

amicitias: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκού, του ουσιαστικού amicitia, amicitiae, α' κλίση = η φιλία, η συμμαχία.

parabant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος α' συζυγίας paro, paravi, paratum, parāre, 1 = ετοιμάζω, αποκτώ.

Delecti: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, μετοχής παθητικού παρακειμένου delectus, delecta, delectum, β' κλίση = εκλεγμένος, εκλεγμένη, εκλεγμένο / διαλεγμένος, διαλεγμένη, διαλεγμένο (από το ρήμα γ' συζυγίας deligo, delegi, delectum, deligere, 3 = εκλέγω, διαλέγω). Εδώ λειτουργεί ως ουσιαστικοποιημένη μετοχή. Πρόκειται για τους εκλεγμένους άνδρες, τους Συγκλητικούς.

consultabant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος α' συζυγίας consulto, consultavi, consultatum, consultare, 1 (+ δοτ.) = φροντίζω για.

patriae: δοτική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού patria, patriae, α' κλίση = η πατρίδα.

eis: δοτική πληθυντικού, αρσενικό της δεικτικής-επαναληπτικής αντωνυμίας is, ea, id = αυτός, αυτή, αυτό.

corpus: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού corpus, corporis, γ' κλίση = το σώμα.

ex: πρόθεση που συντάσσεται με αφαιρετική = από, εξαιτίας.

annis: αφαιρετική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού annus, anni, β' κλίση = ο χρόνος, το έτος.

infirmum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου infirmus, infirma, infirmum, β' κλίση = αδύναμος, αδύναμη, αδύναμο (Συγκριτικός: infirmior, infirmior, infirmius Υπερθετικός: infirmissimus, infirmissima, infirmisimum).

sed: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

ingenium: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού ingenium, ingenii/ingeni, β' κλίση = το πνεύμα.

propter: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = εξαιτίας, από, χάρη σε.

sapientiam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού sapientia, sapientiae, α' κλίση = η σοφία, η φρόνηση.

validum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου επιθέτου validus, valida, validum, β' κλίση = δυνατός, δυνατή, δυνατό / ρωμαλέος, ρωμαλέα, ρωμαλέο (Συγκριτικός: validior, -ior, -ius, Υπερθετικός: validissimus, -a, -um).

erat: γ' ενικό οριστικής παρατατικού του βοηθητικού ρήματος sum, fui, -, esse = είμαι, υπάρχω.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α' κλίση

concordia, -ae: θηλυκό (επειδή είναι αφηρημένη έννοια, δεν είναι εύχρηστος ο πληθυντικός αριθμός)

avaritia, -ae: θηλυκό (επειδή είναι αφηρημένη έννοια, δεν είναι εύχρηστος ο πληθυντικός αριθμός)

iustitia, -ae: θηλυκό (επειδή είναι αφηρημένη έννοια, δεν είναι εύχρηστος ο πληθυντικός αριθμός)

patria, -ae: θηλυκό

audacia, -ae: θηλυκό

amicitia, -ae: θηλυκό

sapientia, -ae: θηλυκό

Β' κλίση

Romanus, -i: αρσενικό

supplicium, -ii/-i: ουδέτερο (υπάγεται στα ετερόσημα)

deus, -i: αρσενικό

bellum, -i: ουδέτερο

periculum, -i: ουδέτερο

beneficium, -ii/-i: ουδέτερο

delecti, -orum: αρσενικό (ουσιαστικοποιημένη μετοχή)

annus, -i: αρσενικό

ingenium, -ii/-i: ουδέτερο

Γ' κλίση

corpus, -oris: ουδέτερο

Δ' κλίση

domus, -us: θηλυκό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β' κλίση

antiquus, -a, -um (Θετικός: antiquus, -a, -um, Συγκριτικός: antiquior, -ior, -ius, Υπερθετικός: antiquissimus, -a, -um).

maximus, -a, -um (Θετικός: magnus, -a, -um, Συγκριτικός: maior, -ior, -ius, Υπερθετικός: maximus, -a, -um).

minimus, -a, -um (Θετικός: parvus, -a, -um, Συγκριτικός: minor, -or, -us, Υπερθετικός: minimus, -a, -um).

magnificus, -a, -um (Θετικός: magnificus, -a, -um, Συγκριτικός: magnificentior, -ior, -ius, Υπερθετικός: magnificentissimus, -a, -um).

parcus, -a, -um (Θετικός: parcus, -a, -um, Συγκριτικός: parcior, -ior, -ius, Υπερθετικός: parcissimus, -a, -um).

infirmitus, -a, -um (Θετικός: infirmitus, -a, -um, Συγκριτικός: infirmior, -ior, -ius, Υπερθετικός: infirmissimus, -a, -um).

validus, -a, -um (Θετικός: validus, -a, -um, Συγκριτικός: validior, -ior, -ius, Υπερθετικός: validissimus, -a, -um).

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

se (προσωπική, γ' πρόσωπο - εδώ μαζί με το inter εκφράζει αλληλοπάθεια)

is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

certo, certavi, certatum, certāre

curo, curavi, curatum, curāre

propulso, propulsavi, propulsatum, propulsāre

paro, paravi, paratum, parāre

consulto, consultavi, consultatum, consultāre

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ

sum, fui, -, esse

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

domi (τοπικό)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

apud (+ αιτιατική)

in (+ εδώ αφαιρετική)

inter (+ αιτιατική)

ex (+ αφαιρετική)

propter (+ αιτιατική)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

sed (παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος)

et (παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Apud antiquos Romanos concordia maxima: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (εννοούμενο ρήμα erat: οριστική παρατατικού).

(erat): εννοούμενο ρήμα.

concordia: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος erat.

maxima: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο concordia.

Apud Romanos: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τον τόπο (μεταφορικά) στο ρήμα erat.

antiquos: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο Romanos.

sed avaritia minima erat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (erat: οριστική παρατατικού). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον αντιθετικό σύνδεσμο sed.

erat: ρήμα.

avaritia: υποκείμενο του ρήματος erat .

minima: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο avaritia.

Romani in suppliciis deorum magnifici: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (εννοούμενο ρήμα erant: οριστική παρατατικού).

(erant): εννοούμενο ρήμα.

Romani: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος erant.

magnifici: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος erant, δηλαδή στο Romani, λόγω του συνδετικού ρήματος erant.

in suppliciis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την κατάσταση στο ρήμα erant.

deorum: γενική αντικειμενική στο suppliciis.

sed domi parci erant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (erant: οριστική παρατατικού). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον αντιθετικό σύνδεσμο sed.

erant: ρήμα.

(Romani): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος erant.

parci: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος erant, δηλαδή στο Romani, λόγω του συνδετικού ρήματος erant.

domi: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο στο ρήμα erant.

lustitia inter se certabant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (certabant: οριστική παρατατικού).

certabant: ρήμα.

(Romani): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος certabant.

lustitia: απρόθετη αφαιρετική της αναφοράς στο ρήμα certabant.

inter se: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την αλληλοπάθεια στο ρήμα certabant.

et patriam curabant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (curabant: οριστική παρατατικού). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

curabant: ρήμα.

(Romani): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος curabant.

patriam: αντικείμενο του ρήματος curabant.

In bello pericula audacia propulsabant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (propulsabant: οριστική παρατατικού).

propulsabant: ρήμα.

(Romani): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος propulsabant.

pericula: αντικείμενο του ρήματος propulsabant.

In bello: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τον χρόνο στο ρήμα propulsabant.

audacia: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει τον τρόπο στο ρήμα propulsabant.

et beneficiis amicitias parabant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (parabant: οριστική παρατατικού). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

parabant: ρήμα.

(Romani): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος parabant.

amicitias: αντικείμενο του ρήματος parabant.

beneficiis: απρόθετη αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα parabant.

Delecti consultabant patriae: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (consultabant: οριστική παρατατικού).

consultabant: ρήμα.

Delecti: υποκείμενο του ρήματος consultabant.

patriae: αντικείμενο σε δοτική στο ρήμα consultabant.

eis corpus ex annis infirmum: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (εννοούμενο ρήμα erat: οριστική παρατατικού).

(erat): εννοούμενο ρήμα.

corpus: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος erat.

infirmum: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος erat, δηλαδή στο corpus, λόγω του συνδετικού ρήματος erat.

eis: δοτική προσωπική κτητική στο εννοούμενο ρήμα erat.

ex annis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο στο εννοούμενο ρήμα erat.

sed ingenium propter sapientiam validum erat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (erat: οριστική παρατατικού). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον αντιθετικό σύνδεσμο sed.

erat: ρήμα.

ingenium: υποκείμενο του ρήματος erat.

validum: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος erat, δηλαδή στο ingenium, λόγω του συνδετικού ρήματος erat.

propter sapientiam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο στο ρήμα erat.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 4

antiquus: πρβλ. αντίκα

concordia (cum + cor, cordis = καρδιά): τὸ κῆρ, καρδία, καρδιακός, καρδι(ο)-: ως α' συνθετικό

maximus > μάξιμουμ ·πρβλ. μαξιμαλισμός, μαξιμαλιστής

minimus > μίνιμουμ ·πρβλ. μινιμαλισμός, μινιμαλιστής, μινιατούρα

erat, erant < *esat, *esant: *esmi > εἰμί

deus: κυρ. «θεός του φωτός»· πρβλ. Ζεϋς, Διός

domi: δέμω, δώμα, δωμάτιο, (πολεοδόμος, δομή, δομικός, νεόδμητος, δέμας)

bellum: πρβλ. ρέμπελος

periculum: κυρ. «δοκιμασία»: πρβλ. πείρα, πειρατής (πείραμα, πειραχτήρι, πειράζω, πειρασμός, πειραματισμός)

patria ≈ πατρίς, πατρίδα, πατήρ, πατέρας, πατερναλισμός, πατρικός

curo: πρβλ. κουράρω, κούρα

propulso: πάλλω, προπέλα

amicitia < amica < amo · amabilis: πρβλ. αμόρε

delecti < deligo (de + lego): λέγω, διαλέγω, λογισμός